

**ZALAEGRSZEG MEGYEI JOGÚ VÁROS
POLGÁRMESTERÉTŐL**

8901 Zalaegerszeg, Kossuth L.u.17-19, 92/502-106, fax: 92/311-474
Email: mayor@zalaegerszeg.hu

ELŐTERJESZTÉS

**Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Közgyűlésének
2014. szeptember 18-i ülésére**

**Tárgy: Tájékoztató Zalaegerszeg város környezetvédelmi programjának végrehajtásáról,
a 2015. évi cselekvési terv meghatározása**

Előterjesztő:

Gyutai Csaba polgármester

Készítette:

Városüzemeltetési Osztály

Péntek Gabriella környezetvédelmi szakreferens

Tárgyalta:

Városfejlesztési, Üzemeltetési és Tervezési Bizottság
Szociális, Egészségügyi és Esélyegyenlőségi Bizottság
Gazdasági Bizottság

Törvényességi és tartalmi-formai szempontból ellenőrizte:

Önkormányzati Osztály
Zsupanek Péter

Tisztelt Közgyűlés!

A környezetvédelmi feladatok legalapvetőbb törvényi szintű összefoglalását a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. Törvény (továbbiakban: környezetvédelmi törvény) tartalmazza.

A környezetvédelmi törvény 46. §-a alapján az önkormányzatok a környezet védelme érdekében, összhangban a Nemzeti Környezetvédelmi Programmal környezetvédelmi programot készítenek, melyet a képviselő testület (közgyűlés) hagy jóvá.

A települési önkormányzat gondoskodik a települési környezetvédelmi programban foglalt feladatok végrehajtásáról, a végrehajtás feltételeinek biztosításáról, és figyelemmel kíséri a feladatok ellátását.

Az előzőek végrehajtása érdekében Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Közgyűlése 139/2011. sz. határozatával 2011. június 23-i ülésén elfogadta a Progressio Mérnöki Iroda Kft által – 2011. január 1 – 2016. december 31. közti, 6 éves időtartamra, - elkészített Települési Környezetvédelmi Programot.

Az elfogadó határozat szerint évente el kell készíteni a következő év Cselekvési tervét, illetőleg Környezetvédelmi Törvény alapján két évente értékelési és felülvizsgálati kötelezettséget írt elő a Programban megfogalmazott és végrehajtott feladatokra vonatkozóan.

I. A KÖRNYEZETVÉDELMI PROGRAMBAN 2014. ÉVRE KITŰZÖTT CÉLJAINAK ISMERTETÉSE

I.1. A CÉLOK MEGALAPOZÁSA

A környezetvédelmi program stratégiai célkitűzéseinek megalapozásához a főbb fejlődési, fejlesztési irányokat a SWOT-analízissel határoztuk meg, amely a belső és külső tényezők alapján vizsgálja az adott állapotot és meghatározza a kitörési irányokat.

Erősségek	Gyengeségek
<ul style="list-style-type: none"> • termelő és szolgáltató szektor környezetterhelése alacsony • mikroklimatikus viszonyok kedvezőek • a város zöldövezetében a levegő minősége jó • a zöldfelületek aránya a városban kiemelkedően magas • a védett természeti területek biológiai sokfélesége jelentős • működő ökológiai hálózat, ökológiai folyosók a Zala-folyó mentén • a táji és geomorfológiai adottságok kedvezőek • a védett és műemlék jellegű épületek száma magas, állapotuk jó • a talajok állapota jó • a helyi környezetvédelmi jogszabályalkotás a környezetvédelem valamennyi területét átfogja • a lakosság jól ismeri a környezet állapotát és a védendő értékeket • a mezőgazdaságilag művelhető területek arányából kiemelkedő, az országos átlagot jelentősen meghaladó erdők aránya • korszerű hulladékgazdálkodási rendszer kialakításának feltételei adottak 	<ul style="list-style-type: none"> • a városi közlekedésből és átmenő forgalomból származó zajterhelés értéke magas • illegálisan lerakott hulladékok mennyisége jelentős • az ivóvízhálózat és a szennyvízcsatornák állapota helyenként nem megfelelő • az infiltráció egyes területeken magas, így különösen nagy esőzésekkor jelentős mennyiségű csapadékvíz kerül a szennyvízcsatornába • a vízbázisok területe felszíni szennyeződésre érzékeny • a felszíni vizek minősége kifogásolható • a közlekedési infrastruktúra jelenlegi állapota nem felel meg a forgalmi igényeknek • ipari övezetek elszórt elhelyezkedése • az ún. szőlőhegyi beépítettség magas aránya, az infrastrukturális ellátás szervezetlensége • fosszilis tüzelőanyagok kizárólagos használata energia előállításra
Lehetőségek	Fenyegetések
<ul style="list-style-type: none"> • régiós központ jelleg erősítése • kistérségi természetvédelmi fejlesztési együttműködés kialakításának megszervezése • közlekedésfejlesztési beruházások (megkerülő út fejlesztés, repülőtér) 	<ul style="list-style-type: none"> • környezetterhelő tevékenységek betelepülése a városba • a vízminőségi határértékek (Balaton) betartatása következtében többlet beruházások igénye • vízbázisok elszennyeződése

<ul style="list-style-type: none"> • külső források (EU, hazai) bevonása a környezet- és természetvédelmi fejlesztésekbe • megújuló energiaforrások alkalmazása • környezetbarát üzemanyag használata • öko-, fürdő- és „szelíd turizmus” továbbfejlesztése • természeti és táji adottságok turisztikai szempontú érvényesítése • öko- és extenzív mező- és erdőgazdálkodás fejlesztése • védett természeti területek fejlesztése (Natura 2000)) 	<ul style="list-style-type: none"> • környezeti káresemények kockázata • a városi terjeszkedés kedvezőtlen tájképi hatása
---	---

I.2. A VÁROS KÖRNYEZETI CÉLÁLLAPOTA

Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzata kiemelten fontos feladatának tekinti a város környezeti állapotának megőrzését, javítását, a civilizációs fejlődés káros hatásainak megelőzését és mérséklését, a környezettudatos szemléletformálás és közösségi szerepvállalás elősegítését. Az Önkormányzat környezetvédelmi célkitűzéseit, a város fenntartható módon történő működtetésének megvalósításával szeretné elérni.

Hosszú távú, érdemleges eredmények elérése csak a helyi szervezetek, közösség, ill. egyének bevonásával, érhető el.

Zalaegerszeg város felismerte a helyi környezetvédelemmel kapcsolatos felelősségét, és komoly elszántsággal, széleskörű, szoros együttműködéssel kívánja megvalósítani a település környezeti állapotának megőrzésével, fenntartható fejlődésével kapcsolatos feladatait. Az élhetőbb környezet kialakítása, valamint a káros környezeti hatások megelőzése, mérséklése érdekében szükséges hatékony közösségi összefogás elősegítésének céljából a település vezetősége a lehetséges alternatívákat rögzítette a település környezetvédelmi programjában.

A programban foglaltak révén, szervezettebb formában, elősegíthető a környezet-, természet-, és éghajlatvédelmi tevékenységek sikere. A város jó példával járhat elől az „ököváros” programmal is, melynek pozitív hatásai azzal, hogy számos követőre találhat, nem csak Zalaegerszeg városában, hanem a határain túl is érzékelhető lesz.

A változtatáshoz, olyan szemléletváltás szükséges, amely hosszú folyamat eredményeképpen valósulhat meg.

A fentiekben megfogalmazottakat az 1. ábrán szereplő célrendszer összesíti, amelyben feltüntetett célok átfogó célok és szoros összefüggésben vannak egymással. Egy-egy cél ill. az adott cél teljesülését szolgáló program megvalósulása kihatással van egy másik cél ill. program teljesülésére. Így pl. a Közlekedésfejlesztési célok megvalósulásával a levegő védelmét szolgáló célok egy része is teljesülni fog.

I. TÁRSADALMI CÉLOK

- I.1. Társadalom környezettudatos magatartásának fejlesztése
 - I.1.1 Környezettudatos nevelési módszerek elterjesztésének folytatása, fejlesztése
 - I.1.2 Lakossági felvilágosító kampányok szervezése
 - I.1.3 Természeti, környezeti és helyi értékek bemutatása
 - I.1.4. Településszépítési programok lebonyolítása
- I.2. Központosított Környezetvédelmi adatgyűjtési rendszer kialakítása, nyilvánosság, társadalmi részvétel feltételeinek biztosítása
- I.2.1 Környezetvédelemmel, környezet egészségüggyel kapcsolatos adatok összegyűjtése, elemzése
- I.2.2 Környezeti információs rendszer kiépítése
- I.3. Környezetvédelmi és szociális civil szektor, közösségek erősítése
 - I.3.1. Civil szervezetek, szakmai szervezetek, társadalom bevonása a döntéshozatalba
 - I.3.2. Regionális, társulási programok
- I.4. Környezet egészségügyi fejlesztések
 - I.4.1 Környezet egészségügy átfogó terveinek megvalósítása
 - I.4.2. Allergén gyomnövények gyérítése

II. GAZDASÁGI CÉLOK

- II.1. Komplex hulladékgazdálkodási és szennyvíztisztítási technológia alkalmazása
 - II.1.1 Komplex hulladékgazdálkodási rendszer fenntartása/fejlesztése
 - II.1.2 Illegális lerakóhelyek felszámolása
 - II.1.3 Szennyvízcsatornázás és szennyvíztelepi fejlesztés befejezése, szennyvíztisztítási rendszer üzemeltetése
- II.2. Közlekedésfejlesztés
 - II.2.1 Belvárosi rehabilitáció
 - II.2.2. Kerékpárutak építése, fejlesztése
 - II.2.3 Útburkolat felújítása, forgalomszervezés
- II.3. Fenntartható ökológikus vízgazdálkodás
 - II.3.1 Víz megtartása, ökológiai hasznosítása
 - II.3.2 Vízellátás biztonságának növelése
 - II.3.3 Fenntartható ivóvízkészlet gazdálkodás- ivóvízfelhasználás optimalizálása
- II.4. Okszerű tájgazdálkodás
 - II.4.1 Fenntartható erdőgazdálkodás
 - II.4.2 Fenntartható vadgazdálkodás
 - II.4.3 Fenntartható mezőgazdaság, biogazdálkodás segítése
- II.5. Energiahatékonyság és megújuló energiaforrások hasznosítása
 - II.5.1 Energiahatékonyság növelése — energiatakarékosság ösztönzése
 - II.5.2 Alternatív energiaforrások
 - II.5.3 Alternatív üzemanyagok használata

III. KÖRNYEZETI CÉLOK

- III.1. Környezeti elemek védelme
 - III.1.1 Föld védelme
 - III.1.2 Víz védelme
 - III.1.3 Levegő védelme
 - III.1.4 Élővilág védelme
- III.2. Tájvédelem
 - III.2.1 Komplex táj- és tájképvédelem
 - III.2.2 Épített környezet védelme
 - III.2.3 Zöldterületek fenntartása, védelme, fejlesztése
 - III.2.4 Természeti területek, védett értékek és területek megóvása, fejlesztése
- III.3. Területek rehabilitációja
 - III.3.1 Barnamezős beruházások támogatása
 - III.3.2 Szennyezett területek rehabilitációja

1. ábra: A fenntartható fejlődést biztosító, „ökövárossá” válás feltételeit megalapozó környezetvédelmi célrendszer

A Települési Környezetvédelmi Program céljainak 2014. évi részletes megvalósulásának áttekintésével párhuzamosan célszerű felállítani a 2015. évre vonatkozó terveket.

II.) A 2015. ÉVI CSELEKVÉSI TERV

II.1. TÁRSADALMI CÉLOK

II.1.1 Társadalom környezettudatos magatartásának fejlesztése

Jeles Napok

A környezetvédelemhez, fenntartható fejlődéshez, környezeti tudatformáláshoz kapcsolódó nevezetes dátumokhoz (Föld, Víz, Madarak és fák, Biológiai sokszínűség, Állatok világnapja, Környezetvédelmi-, és Nemzetközi hulladékgyűjtő világnapok) kapcsolódóan a 2014. évre is kidolgozásra került az eseménynaptár. Ezt követve más-más oktatási-nevelési intézmény szervezésében, különböző helyszíneken, a nevezetes alkalomhoz kapcsolódó változatos programokkal hívtuk/hívjuk fel az óvodások és diákok figyelmét a környezetvédelem fontosságára, és a jeles napok üzenetére.

2014-es eseménynaptár:

Ssz.	dátum	esemény	Óvoda	Általános Iskola	Középiskola
1.	március 22. (szombat)	a víz világnapja	Zalaegerszegi Belvárosi I. számú Óvoda tényleges dátum: március 21. (péntek)	Izsák Imre Általános Iskola tényleges dátum: március 28. (péntek)	Ganz Ábrahám és Munkácsy Mihály Szakközépiskola és Szakiskola
2.	április 22. (kedd)	a Föld napja	Zalaegerszegi Landorhegyi Óvoda		Zalaegerszegi Zrínyi Miklós Gimnázium:
3.	május 10. (szombat)	madarak és fák napja	Belvárosi II. sz. Óvoda A Szt. László úti Tagóvoda tényleges dátum: május 9. (péntek)		
4.	május 22. (csütörtök)	a biológiai sokszínűség nemzetközi napja		Zalaegerszegi Ady Endre Általános Iskola, Gimnázium és Alapfokú Művészeti Iskola	Zalaegerszegi Kölcsey Ferenc Gimnázium: nappali természetismereti és tájékoztatósi túraverseny tényleges dátum: május 17. (szombat)
5.	június 5. (csütörtök)	környezetvédelmi világnap		Zalaegerszegi Öveges József Általános Iskola tényleges dátum: június 10. (kedd)	Zalaegerszegi Kölcsey Ferenc Gimnázium: éjszakai természetismereti és tájékoztatósi vezetett gyalogtúra tényleges dátum: május 30-31. (péntek-szombat)
6.	szeptember 23.	nemzetközi hulladékgyűjtő			Kölcsey részt venne

		nap			
7.	Tervezett időpont: szeptember 26. (péntek)	ÖKO nap a Dísz téren		Zalaegerszegi Belvárosi Magyar-Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola	Ganz Ábrahám és Munkácsy Mihály Szakközépiskola és Szakiskola
8.	október 4. (szombat)	állatok világnapja	Zalaegerszegi Kertvárosi Óvoda tényleges dátum: október 3. (péntek)		Zalaegerszegi Városi Középiskolai Kollégium tényleges dátum: október 2. (csütörtök)

Ökoiskolák

Az illetékes minisztériumok közös pályázatán az iskoláknak minden tanévben lehetőségük van az Ökoiskola cím elnyerésére.

Az ökoiskolákban nem csak a tanításban érvényesülnek a környezeti nevelés, a fenntarthatóság pedagógiájának elvei, hanem az iskolai élet minden területén; az iskola működtetése terén éppúgy, mint a gyerekek étkeztetése vagy a táborok szervezése során.

Az iskolai munkához több szálon kapcsolódik a helyi közösség. A helyi környezeti értékek és gondok részét képezik az iskola pedagógiai munkájának, a helyi pedagógiai programba beágyazottan.

Zalaegerszegen is több Ökoiskola címet elnyert intézmény található, közöttük a(z):

- Zalaegerszegi Ady Endre Általános Iskola, Gimnázium és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény
- Kölcsey Ferenc Gimnázium
- Zalaegerszegi Belvárosi Magyar-Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola
- Ganz Ábrahám és Munkácsy Mihály Szakközépiskola és Szakiskola
- Zalaegerszegi Öveges József Általános Iskola

„Zöld Kampusz”

A Budapesti Gazdasági Főiskola zalaegerszegi Gazdálkodási Karán Környezet és Energia Operatív Program (KEOP 6.2.0.) keretében mintegy 143 millió forintos EU-támogatásból valósult meg a Zöld Kampusz Zalaegerszeg mintaprojekt.

A beruházás eredményeként sor került többek között: a tanszéki épület komplett épületenergetikai felújításra, aminek következtében korszerűsítették a hő- és tetőszigetelést, valamint a fűtésrendszert. A projekt során bevezetésre került a környezetirányítási rendszer, amelynek köszönhetően csökken a Kampusz hulladéktermelése, továbbá kiépítésre került az esővíz-hasznosító rendszer, ami a Kar vízfogyasztásának csökkenéséhez járul hozzá. A fejlesztés keretében a kampusz közel 17 hektáros területén keletkező nagy mennyiségű zöldhulladék hasznosítására kiépül a szervezett komposztálás. A keletkező humuszt a Kar minta bio-kertjében használják fel. A kampusz két központi területén pedig szelektív hulladékgyűjtő-sziget jött létre.

A komplex fenntarthatósági program során a hallgatók, oktatók és munkatársak mellett Zalaegerszeg, Zala-megye lakosai konferenciák, fesztiválok, vetélkedők és a Kampusz területén kialakított Tanösvény segítségével ismerkedhettek meg az energiahatékonyságra és a megújuló energiaforrások alkalmazására vonatkozó fejlesztésekkel és a fenntartható életmód elemeivel.

A Zöld Kampusz Zalaegerszeg mintaprojekt szorosan illeszkedik Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzatának Ökováros programjához.

Parkerdei tanösvény

A környezeti nevelési céllal létrehozott tanösvény szakszerű fenntartása 2014. évben megtörtént.

Városrehabilitációs program – környezeti tudatformálása

A program keretében az érintett lakosság bevonását, a városrehabilitációs tevékenységek helyi elfogadtatását célzó akciók, a helyi kötődést és identitást erősítő akciók összefoglalását az alábbi táblázat tartalmazza, melyek közül e legtöbb környezeti tudatformálással bír.

Rendezvény	2013	2013	2014	2014	2014	2014
Környezetvédelmi versenyek	Okt. 17-18.		márc. 13-14.			
Az én növényem a Dísz téren						Kivit. Befej.
Terítsünk meg a Dísz téren!"- Bográcsos ételek készítése				Kivitelezés befej. után		
Képzés mindenkinek a Dísz téren					Kivit. Befej. után	
Energia-hatékonyság nyílt nap		nov. 8.				kivit befej. után
Dísz tér az egészségért					Kivit. Befej. után	

Az Oktatási intézményhez kötött környezeti nevelés, **szemléletformálás alapjai kialakításra kerültek, a megkezdett munkát folytatni kell.**

A 2014. évben megtartott programok, a fejlesztések továbbvitele a 2015. évben is tervezett.

Célszerű a kialakított tanösvény, valamint a **Parkerdő egyéb területeinek kihasználása környezeti nevelési céllal, illetve erdei iskolai program kidolgozása.**

II.1.2. Lakossági felvilágosító kampányok szervezése

A lakossági tudatformálásnál kiemelt jelentőséget kell kapnia a környezetbarát fogyasztói magatartási formák kialakítását, formálását célzó feladatoknak is. A környezettudatos fogyasztói réteg vásárlási döntései környezetvédelmi szempontból is racionálissá válik, ami nagyban csökkentheti a környezet terhelését (szennyvizek minőségjavulása a háztartási vegyszerek csökkentésével, hulladékcsökkentés a visszaváltható csomagolások preferálásával stb.).

Komposztálás népszerűsítése az Európa téren (2014. 04.04.)

A közterületi zöldhulladékok újrahasznosítása érdekében az önkormányzat, a Zala-Depo Kft., és a Városgazdálkodási Kft. együttműködésében az előállított komposztot első alkalommal forgattuk vissza a közterületre. A korábbi gyepterületre évelő ágyásokat ültettünk. A fajtaválasztásnál fontos szempont volt, hogy szárazságtűrőek legyenek a növények és jól bírják a városi klímát, valamint ne legyenek érzékenyek a szennyezőanyagokra.

A Green City mozgalomhoz kapcsolódva a zöldfelületek fejlesztésével igyekszünk élhetőbb és fenntarthatóbb várost kialakítani.

2015. évben is cél, hogy a környezeti nevelés színtere ne csak az oktatási intézmény falai közé szoruljon. Ki kell terjeszteni a lakosságra, művelődési, kulturális intézményekre, civil szervezetekre, hatóságokra, az önkormányzatra és a gazdasági szereplőkre is. A teljes körű megvalósítás pályázati forrás segítségével érhető el, amelynek keretében oktatások, előadások, akciók, rendezvények szervezése történhet.

II.1.3. Természeti, környezeti és helyi értékek bemutatása

Zalaegerszeg Megyei Jogú Város helyi védett értékeit az alábbi táblázat foglalja össze:

Védett terület/objektum	Védett érték
Csácsi Arborétum	Franciaperjés dombvidéki rétek, bükkösök, gyertyános tölgyek, bokorfüzesek, égerligetek, tájidegen fenyvesek, folyóvizek, állóvizek, más védett növényfajok Az erdő a zalai erdőtársulások jellemző, fajban gazdag képviselője.
Deák téri park	Dendrológiai értékek, idős, hatalmas fák, melyek a vegetációs időszakban jelentős esztétikai értéket képviselnek: döntően juharlevelű platán
Platánsorok* (Platán sori út, Landorhegyi út, Zrínyi M. út és Bíró M. út)	Urbánus környezetben esztétikai céllal telepített, az út mellett álló hatalmas platánok
Dózsa-liget	Dendrológiai értékek, idős, hatalmas fák, melyek a vegetációs időszakban jelentős esztétikai értéket képviselnek: döntően juharlevelű platán
Göcsej-Palatinus Étterem és Panzió kertje	A kert területén található dendrológiai értékek, hatalmas, idős fák, melyek a vegetációs időszakban jelentős esztétikai értéket képviselnek.
Szenterzsébethgyi gesztenyefa	A jelentős botanikai értéket képviselő, idős 450 éves gesztenyefa <i>2013-ban a lakosság a város fájának választotta Az Év fája verseny 5. helyezettje</i>
Olai temetőben lévő hársfa	A jelentős botanikai értéket képviselő, idős hársfa
Olai vasútállomásnál lévő hársfák	A jelentős botanikai értéket képviselő, idős hársfák
Botfai vadgesztenyesor	A jelentős botanikai értéket képviselő, idős vadgesztenye fák
Azáleás-völgy	Arborétum jellegű, telepített dendrológiai értékek
20145 hrsz.-ú ingatlanon lévő hársfa	idős korával jelentős botanikai és esztétikai értéket képviselő hársfa
Parkerdő	változatos erdei élőhely, kialakított dendrológiai gyűjtemény
Pálosfai-patak völgye	változatos erdei élőhelyen, természetközeli állapotok
Bozsoki-domb	természetközeli állapotok, értékes növény- és állatvilág
Bozsoki és Szabadság u. K-i oldalán lévő gömbkőris fasor	a településrész egységes utcaképét biztosítja, jelentős esztétikai érték
Andráshida utca 33/A. szám alatti, 7288/13 hrsz.-ú ingatlan parkja	a park esztétikai állapotának és az összefüggő zöldterületnek a megőrzése a védetté nyilvánítás célja
Zalaegerszeg, Kossuth Lajos u. 3. sz. alatti hársfa	idős korával jelentős botanikai és esztétikai értéket képviselő hársfa

A Zalaegerszegi Televízió a helyi természeti értékeket, területeket bemutató filmeket készített, mely évszakonként bemutatja Zalaegerszeg értékeit. A négy évszak alapján a természeti értékeket bemutató, így négy részből összeálló film három részének felvételei elkészültek.

Az önkormányzat 2010-ben elkészítette a természeti értékek kezelési tervét, amelynek végrehajtása folyamatos.

2014. évben elvégzett, illetve előirányzott feladatok:

- Zrínyi utcai platánfákról a varjúfészkek eltávolítása
- Olai hársfa tartószerkezetének felújítása
- Parkerdőben a kockás liliomok élőhelyén az invazív fa- és cserjefajok visszaszorítása

2015-ben tervezett:

- A Platán sori platánok száraz ágainak eltávolítása

A kezelési terv folyamatos végrehajtásával a védett értékek hosszú távú megőrzése és védelme az önkormányzat hosszú távú célja.

II.1.4. Településszépítési programok lebonyolítása

A városban 2014. évben – 11. alkalommal - is meghirdettük a „*Virágos Zalaegerszegért*” akcióprogram. A pályázat célja a kulturált, környezetbarát, vendégváró településkép kialakításának elősegítése, a környezetszépítésre való motiváció. A pályázat kiterjed a lakóépületek környezeti gondozottságának növelésére – az ablakok, balkonok, erkélyek díszítésére, valamint a kereskedelmi egységek környezetszépítésének ösztönzésére. Az idei évben 59 pályázat érkezett (családi ház 10 db társasház 28 db, vendéglátó egység 4 db, intézmény 14 db, szomszéd kertje 3 db), melyek értékelése jelenleg zajlik.

A programhoz kapcsolódik, hogy 2002-től minden évben részt veszünk a „*Virágos Magyarországért*,” Mozgalomban, ahol korábban az alábbi eredményeket értük el:

- 2004. növények beszerzésére szóló vásárlási utalvány
- 2006. Az Egerben megrendezett díjkiosztón városunk a településszépítő munkáért Ezüst Diplomát vehetett át.
- 2008. rangos szakmai díjat az Arany Rózsa Díjat kapta városunk.
- 2009. a díjkiosztó ünnepségén javaslatunk alapján a Csillagközi Óvoda az Oktatási és Ifjúsági Minisztérium 100 eFt értékű támogatását vehette át.
- 2010. a Magyar Önkormányzati Főkertészek, Díszkertészek, Kertépítők és Parkfenntartók Szövetsége különdíját vehettük át a versenyben elért kiemelkedő teljesítményért.
- 2011. Különdíj: A Magyar Kertépítők Országos Szövetsége és a Zöldebb Városokért Nonprofit Kft közös különdíja nemcsak az elismerés, hanem egy 150 ezer forintos képzési díj is.
- 2012. különdíj
- 2013. Kovács Kertészet 100 eFt értékű növényvásárlási utalványa

2014-ben a regionális zsűri véleménye és értékelése alapján Zalaegerszeg bekerült azok közé az esélyesnek tartott települések közé, amelyeket az országos „főzsűri” is meglátogat. Erre az eseményre szeptember első napjaiban sor kerül. A kapott pontok alapján Zalaegerszeg a kategóriájában (város 50.000 fő fölött) jelenleg a 3. helyen áll (Veszprém és Debrecen után).

Az Önkormányzat, a Városgazdálkodási Kft, a Zala-Depo Kft. és a Kvártélyház Kft összefogásával jött létre a „*Söpörjünk végig a városon!*” elnevezésű köztisztasági akció, mely negyedik alkalommal 2014. május 10-én szombaton zajlott. Az idei évben csatlakoztunk a TeSzedd!–Önkéntesen a tiszta Magyarországért akcióhoz és ezáltal a „Let’s Clean Up Europe!” elnevezésű összeurópai kezdeményezéshez. A program a Béke ligeti piknik közösségi parkrendezéssel zárult, amelynek keretében a résztvevők elvégezték a sétatuk kavicsozását, virágot ültettek, illetve felújítottak 1-1 padot.

A programok továbbvitele tervezett a 2015. évben is, hiszen az elmúlt évek sikereire való tekintettel a megkezdett akciókat folytatni kell, az új programokat pedig rendszeressé kell tenni.

II.2. Központosított Környezetvédelmi adatgyűjtési rendszer kialakítása, nyilvánosság, társadalmi részvétel feltételeinek biztosítása

A környezetvédelemmel kapcsolatos adatok gyűjtése az önkormányzati beruházások nyilvántartásán keresztül, az egyes hatóságok irányába történő adatszolgáltatási kötelezettség miatt *részben megoldottnak* tekinthető.

Tekintettel arra, hogy a környezetvédelmi program egyes céljaihoz kapcsolódó intézkedéseket több különböző, szerteágazó koordinációjú szervezet hajtja végre, ezen adatok összegyűjtése jelentős energia ráfordítást igényel, melyet jelen szervezeti felépítés mellett nem lehet teljes körűen végrehajtani.

Fentiek mellett a lakosság gyakran tájékozatlan a település környezeti állapotának tekintetében. A környezeti állapot javításának alapvető feltétele azok ismerete.

Fentiek alapján célunk az elkövetkezendő években egy környezeti információs portál kialakítás lehetőségének vizsgálata.

II.3. Környezet-egészségügyi fejlesztések

A környezet-egészségügy célja röviden megfogalmazható, vagyis a lakosság egészségét megőrző környezet kialakítása és fenntartása. A feladat azonban rendkívül összetett, széles körű, sokrétű, ezért Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Közgyűlése 2007-ben elfogadta a város Egészségtervét, amelynek felülvizsgálata 2010-ben megtörtént.

Az elfogadott Egészségterv célja Zalaegerszeg város lakosai életfeltételeinek, életminőségének, s ezen keresztül az itt élő emberek egészségi állapotának javítása az élet minőségét befolyásoló tényezők változtatásán keresztül.

A terv részletesen tartalmazza a vonatkozó célokat.

A jövőben az egészségfejlesztési cselekvési terv programjait a felmerülő szükségleteknek, igényeknek megfelelően, a helyi lehetőségekhez, sajátosságokhoz igazítva tovább kell folytatni.

Környezet-egészségügyi feladat részeként a 2015. évben szükséges továbbra is folytatni a parlagfü elleni védekezést.

A védekezést az önkormányzati belterületi és külterületi ingatlanokon, árkokban, útszegélyeken kaszálással, vegyszeres gyomirtással, a magántulajdonú ingatlanok esetében a parlagfü mentesítés elmaradása miatt felszólítás kiküldésével, bírság kiszabásával lehet megoldani.

II.2. GAZDASÁGI CÉLOK

II.2.1. Komplex hulladékgazdálkodási technológiák alkalmazása

A város jól kiépített hulladékgyűjtéssel rendelkezik, mely során házhoz menő és gyűjtőszigetes hulladékgyűjtés is történik. A házhoz menő gyűjtés keretén belül kialakításra került Zalaegerszegen a szelektív gyűjtést papírra, és műanyagra, valamint a zöld- és bio-hulladékokra vonatkozóan. A hulladékkezelő rendszer keretén belül 127 hulladékgyűjtő szigetet üritenek heti rendszerességgel a településen, ahol a papír, műanyag, fém és üveg frakciókat gyűjthetik külön a település lakói. A városban két hulladékudvar található, ahol a műanyag-, papír-, fém-, üveg-, elektronikai-, veszélyes-, építési-bontási-, zöld-, és lom hulladékokat veszi át a közszolgáltató.

A rendszer folyamatos fenntartása, fejlesztése történt meg 2014. évben.

A Nemzeti Fejlesztési Ügynökség az ÚJ Széchenyi Terv keretében a Környezet és Energia Operatív Program KEOP-1.1.1/C/13 kódszámú „Települési szilárd hulladék-gazdálkodási rendszerek eszközparkjának fejlesztése, informatikai korszerűsítése” konstrukcióban pályázati felhívást tett közzé 2013. június 21-én.

A pályázat alapvető célja, hogy a korszerű, logisztikai alapon szervezett szelektív hulladékkezelésre alapozott hulladékgazdálkodási rendszereken keresztül lehetővé váljon a hulladékgazdálkodási prioritások érvényre juttatása, mint például a megelőzés, hasznosítás, környezetkímélő ártalmatlanítás.

A támogatás formája vissza nem térítendő támogatás. Mértéke az elszámolható költségek 95 %-a. A konstrukcióra Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzata pályázatot nyújtott be. A pályázat keretében szelektív hulladékgyűjtő edények, új kukásautó, konténerszállító jármű, új GPS program beszerzése, a meglévő hulladékgyűjtő járművek mérlegelő adapterrel történő felszerelése és

szemléletformálás valósul meg, melynek közbeszerzési eljárása folyamatban van. Az eszközök bérbeadására előszerződést kötöttünk a hulladékkezelési közszolgáltatóval a Zalai Közszolgáltató Nonprofit Kft-vel.

Hulladékgazdálkodás vonatkozásában a közszolgáltatási rendszer működtetése, lehetőségek szerinti fejlesztése tartozik a 2015. évi célok, feladatok közé.

Fentiekén túlmenően a hulladéklerakó telítődése miatt fejlesztési célok között szerepel a meglévő búslakpusztai hulladéklerakó bővítése. A bővítés érdekében az engedélyezési eljárás és a szükséges kisajátítási eljárás folyamatban van.

II.2.2. Illegális lerakóhelyek felszámolása

Az illegális hulladék-elhelyezések felszámolása folyamatos. **Minden évben - köztisztasági akciók során is - számos lerakást számolunk fel.**

2015-ben cél, hogy folyamatos ellenőrzéssel megakadályozhatók legyenek az illegális lerakások, a meglévő illegális hulladéklerakásokat felszámoljuk (lehetőség szerint szankcionálással), lehetőség szerint kapcsolódva a köztisztasági akciókhoz, a szemléletformálás előmozdításával egyidejűleg.

II.2.3. Szennyvízcsatornázás és szennyvíztelep fejlesztés befejezése, szennyvíztisztítási rendszer üzemeltetése

A szennyvíztelepi és szennyvízcsatorna hálózaton történt, Kohéziós Alap támogatással megvalósult beruházás III. üteme is befejeződött, 2014. évben a rendszer üzemeltetéséből eredő fenntartási, karbantartási munkáinak kivételével jelentős fejlesztés nem történt.

Az idei év jelentősebb szennyvíz beruházása a Béke utca szennyvízcsatorna rekonstrukciója.

II.2.4. Közlekedésfejlesztés

A korábbi évekhez hasonlóan Zalaegerszegen a közlekedés okozta levegőt érő káros hatás valamint a zajterhelés enyhítésére közlekedésszervezési intézkedések meghozatala szükséges. A közlekedésszervezési célok három programpont köré összpontosulnak:

- Belvárosi rehabilitáció
- Kerékpárutak építése, fejlesztése
- Útburkolat felújítása, forgalomszervezés

A programpontok segítségével lehetőség nyílik a városon átmenő forgalom csökkentésére, az egyéni gépkocsi használat számának, és úthosszának csökkentésére, vagyis a fenntartható közlekedés irányában történő elmozdulásra.

II.2.4.1. Belvárosi rehabilitáció (NYDOP-3.1.1/B1-13)

A belváros-rehabilitációs programunk fő gondolata a történelmi városmag mesterséges kettéosztottságának az enyhítése, vagyis a Kazinczy tér egykori gazdag közösségi és gazdasági funkcióinak visszaadása, a zöldfelület jelentős növelése mellett.

Megépült a **tehermentesítő út** I. üteme a Vágóhid utcáig és ez folytatódik a Kiskondás Vendéglőig. A belváros forgalomcsillapításához elengedhetetlen a tehermentesítő út végig vitele.

A második programelem egy **portálprogram**, amelynek keretében megújulnak a Kazinczy tér és a Kossuth Lajos utcának a Kisfaludy utcáig tartó szakaszán lévő belvárosi üzletek portáljai.

További projektem a Vásárcsarnok melletti egykori **Virágudvar** telkén megépülő kereskedelmi épület, amely elkészült. A Vásárcsarnokot érintő projektem keretében a csarnok tetőszerkezete, nyílászárói lesznek kicserélve, felújítva, illetve megújul majd a teljes homlokzat.

A program további nagyobb szabású eleme a **Dísz tér felújítása**. A tér felszín teljesen új ruhát kap, és a déli oldalon illetve a Tudomány és Technika Háza előtt megszűnik a közlekedés. Kapcsolódó elemként megépül a hivatal előtti tér is, egységes arculatot kap a városközpont. A programelem keretében a Dísz tér zöldfelületében jelentős minőségi és mennyiségi változás lesz, a szilárd burkolatot több helyen zöldfelület váltja fel, amelybe díszfák (15 db), cserjék (795), évelők (730), egygyári virágok(2077) és rózsák (107) kerülnek, összesen 3725 db. A hivatal elé kb. 900 db új növény kerül (díszfák, cserjék, egygyári virágok és rózsák).

A beruházás teljes költsége mintegy 250 millió Forint.

„Szociális célú városrehabilitáció” (NYDOP-3.1.1/B2-12)

A projekt keretében a Kossuth Lajos utca, Csány tér, Hunyadi utca, Kosztolányi út, Petőfi utca által határolt akcióterületen a tervezett fejlesztések az alábbiak:

Nyugdíjas otthonház rekonstrukciója, ahol megvalósul a belső lift és az épület tetőzetének felújítása, a homlokzati hőszigetelés és a nyílászárók cseréje. Felújításra kerül a pihenőudvar, és orvosi szoba kerül korszerűsítésre az épületben.

A tömbbelsőben *új parkolókat alakítanak ki*, ezen kívül *megújulnak a környező zöldterületek* is. A tömbbelső-rehabilitáció célja ésszerű térhasználatot, megközelíthetőséget és parkolási lehetőséget biztosítani a Petőfi Iskola, a Belvárosi Óvoda és Bölcsőde, a szociális klub, valamint az érintett társasházak részére.

A fejlesztés harmadik elemeként *megújul a Szociális klub*, melynek épülete jelenleg rendkívül leromlott műszaki állapotban van. Felújítása jótékony hatással lesz az itt élők életkörülményeire, közvetve pedig társadalmi integrációjuk sikerességére.

Az infrastrukturális, beruházási jellegű fejlesztések mellett számos kiegészítő „soft” *tevékenység megvalósítására* (közösségi, képzési, közbiztonsági programok) kerül sor, melyeket a projektbe partnerként bekapcsolódó civil szervezetek hajtanak végre.

A tervezett „soft” *tevékenységek a következők:*

- Kreatív Műhely (célcsoport: idősek, pszichiátriai és szenvedélybetegek)
- Tiszta - Virágos Város (célcsoport: akcióterületen élő lakosság)
- Az érintett lakosság bevonását célzó egészségügyi akciók (célcsoport: az akcióterületen élő lakosság, különös tekintettel idősek)
- Lépések a biztonságért, bűnmegelőzési program (célcsoport: az akcióterületen élő lakosság, különös tekintettel, óvodások, általános iskolások, idősek)
- Szociális infopont ((célcsoport: az akcióterületen élő lakosság)
- Foglalkoztatási-rehabilitáció (célcsoport: pszichiátriai és szenvedélybetegek)
-

II.2.4.2. Kerékpárutak építése, fejlesztése

Az idei év feladata a kerékpárutakhoz kapcsolódó fásítások.

Fentiekén kívül – kerékpárutak esetében – a Zrínyi út tekintetében a Vasútállomás és MOL benzinkút közötti szakaszának felújítása, valamint a Mol kúttól a Flextronics "A" épületegyüttes előtt, a már megépült szakaszig építés tervezett, csakúgy, mint a Teskándi úttól, Andrásida, Gébárti út, Malom utca szakaszon.

II.2.4.3. Útburkolat felújítása, forgalomszervezés

2014. évi fontosabb projektek:

- Mártírok u. burkolatfelújítás, csapadécsatorna építés
- Platán sor alépitmény megerősítés
- Olajmunkás utca burkolatfelújítás
- Ady utca út- és járda felújítása (vízkiváltással)
- Csendes utca burkolatfelújítás II. ütem

Az elkövetkezendő évek várható fejlesztései:

Zalaegerszeg MJ Város közterületein (út, járda, kerékpárút, tér, park, játszótér, stb.) történő fejlesztési, felújítási és karbantartási feladatok hatékony és tervszerű végrehajtása érdekében a Városfejlesztési és Tervezési Osztály a város területén, több helyszínen is átfogó, teljes körű közterület átépítési, illetve fejlesztési tervet készített.

A tervek készítését többek között az indokolja, hogy a funkcionálisan, illetve látványában nem minden esetben megfelelő kialakítású közterületek már a szükséges felújítási munkák során is úgy kerüljenek kialakításra, hogy azok illeszkedjenek egy távlati, átgondolt elképzelésbe.

Jelenleg számos közterület fejlesztési, átépítési terv előkészítése van folyamatban:

- Tüttössy utca, illetve kapcsolódó Petőfi utcai sarok (I. üteme elkészült, új fasorral)
- Ady Endre utca, Városi Strandfürdő előtti közterület rendezése (járdával és parkolóval együtt)
- Dísz tér északi sarka (átépítéssel érintett szakaszon túl a parkolóház felé)
- Kovács Károly téri buszmegálló környéke, illetve parkoló (Berzsenyi D. utcai kereszteződéstől északra a teljes terület)
- Vizslapark teljes területe (játszóterekkel együtt)

Előzőeken kívül rendelkezésre áll a belváros közlekedés átalakításához kapcsolódóan a Kosztolányi út két-irányúsításának terve is, mely a vasútállomás előtti részen kezdődik, de bizonyos mértékben érinti a Dózsa, illetve Béke ligetet, Zrínyi utca kórház előtti szakaszát és a Hunyadi utcát is.

II.2.5. Fenntartható ökológikus vízgazdálkodás

A települési vízgazdálkodásnak szervesen illeszkednie kell a térségi, illetve az országos vízgazdálkodás rendszerébe. A takarékos és átgondolt felhasználási alapelveknek itt is ugyanúgy kell érvényesülnie. Ebből következően az emberi vízfelhasználás tervezését három alapelvnek kell vezérelnie

- Minél kevesebbet használjunk.
- Minél kevésbé szennyezzük el.
- Minél többet forgassunk vissza.

A jövő integrált vízgazdálkodásában az anyagforgalmat a lehető legtöbb helyen körré kell zárni. Egy adott vízmennyiséget nem csak egyféle módon lehet felhasználni. A kaszkád elv szerint a vizet mindig a következő fokozat megkívánta tisztasági állapotba kell hozni, vagyis fokozatosan még több felhasználási módot is lehet alkalmazni az elszennyeződés után.

A XXI. század elejének megfelelő városi vízgazdálkodási stratégiát öt cél jellemzi, és a városi hidrológiai ciklus teljes körű gazdálkodásának nevezik.

- A városi lefolyás csökkentése a csúcs-vízhozam redukálása céljából;
- A szennyezés csökkentése a szennyezőanyagok összegyűjtése és kezelése révén;
- A csapadékvíz visszatartása és lehetőség szerint maximális felhasználása;
- A városkép javítása a vízfelületek megjelenítésével és beillesztésével a funkcionális zöldövezetekbe;
- Az infrastrukturális költségek csökkentése, például a csapadékvíz zöldfelületekre vezetésével.

II.2.5.1. Víz megtartása, ökológiai hasznosítása

A 2011-2012. években elkészült Zalaegerszeg, Európa tér Green City alapú analízise, vizsgálati munkarész koncepció szintű javaslatcsomagja, valamint az Európa tér szabadter-építészeti koncepcióterve, mely a tér vízmegtartó, ökológiai hasznosítását lehetővé tevő átalakítását hivatott megvizsgálni. A Green City Mozgalom célkitűzése a települések visszakapcsolása az ökoszisztémába, élhetőbb és fenntarthatóbb városok létrehozása a települési zöldfelületek integrált és több tudományágra kiterjedő, több szakterületet közösen érintő fejlesztésével.

A Green City elvek figyelembevétele javasolt a tervezések során.

II.2.5.2. Vízellátás biztonságának növelése

Zalaegerszeg Megyei Jogú Város és 13 vízminőség javítással érintett település, együttesen a **Zalaegerszeg és térsége ivóvízminőségének javítása és vízellátásának fejlesztésére** Önkormányzati Társulást hoztak létre 2010-ben, a Társulás pályázatot nyújtott be a KEOP-1.3.0/09 keretében, ahol 85% támogatást nyert el. 2011 évvégén az EU önerő alapra is pályázott ahol az elnyerhető maximum támogatás révén az első ütem 100%-os támogatással valósul meg.

Az ivóvízminőség javító program két forduló, első fordulóban készülnek el a megvalósításhoz szükséges tervek, kerülnek beszerzésre a létesítési engedélyek és zárásként benyújtásra kerül a második forduló pályázati anyag. Az előkészítés folyamán elkészültek a tervek egyeztetve lette a társulási Önkormányzatokkal és 2012. december 17-én a közreműködő szervezet által tovább tervezésre jóváhagyást kapott.

A második forduló a tényleges megvalósítás, azaz az építés fázisa. A KEOP-1.3.0/09-11 pályázat keretében februárban került benyújtásra a „A ZALAVÍZ Zrt. szolgáltatási területén lévő településeinek ivóvízminőség javítása és vízellátás fejlesztése” című pályázat. A ZALAKEOP Ivóvízminőség-javító Társulás megvalósításra vonatkozó pályázata 89,172884 %-os támogatással a KEOP-1.3.0/09-11-2013-0013 számon támogatást nyert.

A projekt részét képezi a kapcsolódó ivóvíz hálózat rekonstrukciója.

2. ütem (megvalósítás)

A Szabadics Zrt. 2014. márciusában megkezdte a kivitelezési munkálatokat Zalaegerszeg és további 15 település területén, melynek keretében mintegy 40 km-nyi ivóvízgerincvezeték került kiépítésre ezidáig, a műtárgy felújítások folyamatban vannak. A NY-i Víz tisztítómű épülete és a hozzá kapcsolódó egyéb műtárgyak, 500 m³-es víztároló 60 %-os készültségben van.

II.2.6. Okszerű tájgazdálkodás

II.2.6.1. Fenntartható erdőgazdálkodás

A település területén a következő erdőtelepítéseknek, felújításoknak van létjogosultsága:

- Mezővédő erdősávok kialakítása, rehabilitációja
- Erdősítés az erózió mérséklésére elsősorban vízvédelmi szempontokból
- Parlagon hagyott területek erdősítése
- Energetikai célú erdőtelepítés (lehetőség szerint)
- Erdők minőségi- és mennyiségi javítása, erdőfelújítás, erdőápolás

A fenti feladatok teljesítése folyamatos.

II.2.6.2. Fenntartható mezőgazdaság, biogazdálkodás segítése

Az ökológiai szemléletű mezőgazdaság kialakulásáig, várhatóan hosszú átmeneti időszakra kell számítanunk. Így sokáig megtalálható lesz az ökológiai és intenzív mezőgazdaság együttese. Fontos, hogy a változások elősegítése érdekében a szelíd tájhasználati funkciót kell erősíteni.

II.2.7. Energiahatékonyság és megújuló energiaforrások hasznosítása

Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Közgyűlése 2011. május 12-i ülésére összeállította az ÖKOVÁROS koncepciót. A tervezett projektek az ország, a város teherbíró képességét figyelembe véve a közeljövőben megvalósíthatók, illetve elkezdhetők. *A projektek többnyire egymásra épülnek, és - az anyagi források rendelkezésre állásának függvényében - fejleszthetők, bővíthetők.* A program a megújuló energiák széles skáláját öleli fel, messzemenően törekedve a saját erőforrások teljes kapacitásának a kihasználására. Az ÖKOVÁROS projektjeink teljes mértékben illeszkednek a Nyugat-dunántúli régiós „Megújuló energiaforrásokra épülő helyi program” célkitűzéseibe.

2013-ban megvalósult a Búslakpuszta depóniagáz hasznosítás (tervezés, engedélyeztetés és beüzemelés). A letelepített 250 kW-os villamos teljesítményű motor folyamatosan működik és a válogató csarnok fűtését, meleg vizét biztosítja. A Zala-Depo Kft. további motor telepítését tervezi.

Folyamatosan, jelenleg is zajló projektek:

- városi helyi járatú közlekedés Zala Volán autóbuszainak üzemanyag átállítása metángázra (jelenleg 4 ökobuszunk van)
- Passzív, vagy azt megközelítő minta lakópark kialakítása az alsóerdei önkormányzati területen
- termálvízhasznosítás (városi intézmények ellátása érdekében energiatérkép készül, amely tartalmazza, hol, milyen igények merülnek fel és milyen kútkapacitások vannak).

II.2.7.1. Energiahatékonyság növelése — energiatakarékosság ösztönzése

Intézmények energiaraionalizálása

I. Az önkormányzat 2014. augusztus 21-én pályázatot nyújtott be a Környezet és Energia Operatív Program KEOP-2014-4.10.0/N fotovoltaikus rendszerek kialakítása című pályázati konstrukcióra.

A megvalósítási helyszín: Zalaegerszeg MJV Polgármesteri Hivatala.

Cél: megújuló energiaforrás felhasználásával a hivatal villamosenergia igényének csökkentése 43 kWp napelemes hálózatba tápláló háztartási méretű kiserőmű létesítésével, mely az éves villamosenergia szükségletnek közel az 1/3-ad részét képes megtermelni.

A fejlesztés során az udvari lapos tetőre 18 a főépületre 74 db napelemet elosztva, fektetve 15°-ban kiemelve helyezünk el, 3-3 sorban sorosan felfűzve.

A megfelelő inverterek kiválasztása után a legnagyobb teljesítményt és megbízhatóságot figyelembe véve a Winaico polikristályos napelem beépítése tervezett.

Számszerűsíthető eredmények:

Termelt éves áram mennyiség: 50 250 kWh/év. Üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkenése: 46,974 t/év. Megújuló energia felhasználás növekedése (vill.en. 50 250 Kwh/év. Megújuló energia felhasználás növekedése: 180,9 GJ/év.

II. Az Ökováros keretében 2012-ben az intézmények energia auditja megtörtént, melynek keretében a létesítmények meglévő épületszerkezetének, épületgépészeti rendszerének felmérése, az energiafogyasztó rendszerek azonosítása, a tényleges energiafogyasztás felmérése után a tervező kidolgozta az épületszerkezetekre, az épületgépészeti rendszerre vonatkozó energiamegtakarító javaslatokat, különös tekintettel a megújuló energia hasznosítására. Az elkészült audit alapján lehetett kiválasztani, mely intézmények felújítását valósítsa meg.

A KEOP-2012-5.5.0/A azonosítószámú, „Épület energetikai fejlesztések és közvilágítás energiatakarékos átalakítása” tárgyú, valamint a KEOP-2012-5.5.0/B azonosítószámú „Épületenergetikai fejlesztések megújuló energiaforrás hasznosítással kombinálva” tárgyú kiírásokra benyújtott pályázataink sajnálatos módon nem nyertek.

A közelmúltban azonban kiírásra került a KEOP-2014-4.10.0/F kódszámú „Önkormányzatok és intézményeik épületenergetikai fejlesztése megújuló energiaforrás hasznosításával kombinálva a konvergencia régiókban”c. pályázati konstrukció, amelyre az Ady Iskola vonatkozásában kívánunk pályázatot benyújtani.

Közvilágítás megújítása

A városi közvilágítási rendszer megújítása - a legkorszerűbb és legtakarékosabb LED-es rendszer kiépítésével - műszakilag indokolt és egyben az önkormányzat alapvető gazdasági érdeke.

Zalaegerszeg MJV közterületeinek megvilágítását mintegy hétezer darab lámpatest (aktív elem) látja el, melyek nagyobb részt az E.ON Észak-dunántúli Áramhálózati Zrt., kisebb hányadban önkormányzatunk tulajdonában állnak. A felszerelt berendezések különböző életkorúak, létesítésük időpontjában korszerűek voltak, egy részük azonban már sem világítástechnikai, sem energetikai tekintetben nem felel meg napjaink műszaki követelményeinek.

Közterület megvilágítás biztosítása önkormányzati feladat, ezért valamennyi aktív elem működtetésével kapcsolatban felmerülő üzemeltetési költség is ZMJV Önkormányzatát terheli. A rendszer villamos energia felhasználása éves szinten összesen kb. 2,6 GWh, amely évente bruttó ~120 millió Ft kiadást eredményez. További mintegy bruttó 20 millió Ft kerül kifizetésre az aktív elemek karbantartása.

A KEOP-2012-5.5.0/A azonosítószámú, „Épület energetikai fejlesztések és közvilágítás energiatakarékos átalakítása” tárgyú pályázati konstrukciók részletes pályázati kiírásra önkormányzatunk a városi közvilágítás korszerűsítése érdekében két pályázatot nyújtott be.

A pályázati eljárás így ad lehetőséget arra, hogy a közvilágítási rendszer aktív elemeinek döntő részét a legkorszerűbb LED technológiával gyártott lámpákra cseréljük. Az új műszaki megoldás alkalmazása az elért energia megtakarítás mértékével arányos költségmegtakarítást eredményez.

Az eljárásban benyújtott két pályázat főbb jellemzői:

I. „Közvilágítás energiatakarékos átalakítása Zalaegerszegen, I. ütem”:

A pályázat keretében 3 528 db lámpatest korszerűsítése történik meg. A meglévő berendezések cseréjére során 3 482 db LED és 46 db gázkisülő technológiájú világítótest kerül felszerelésre.

A fejlesztések a következő településrészekben valósulnak meg: Andrásida, Balatoni körforgalom, Belváros, Bozsok, Egerszeghegy, Kertváros (déli), Nekeresd, Pózva, Zalabesenyő. Az érintett utcák tételes listája a Polgármesteri Hivatal városüzemeltetési osztályán megtalálható.

A fejlesztés eredményeként elérhető energia, megtakarítás: 55%

Projekt elszámolható összköltsége 577.653.361,- Ft, a támogatás mértéke a projekt elszámolható összköltségének 85%-a, de legfeljebb 491.005.357,- Ft.

II. „Közvilágítás energiatakarékos átalakítása Zalaegerszegen, II. ütem”:

A pályázat keretében 3 199 db lámpatest korszerűsítésére történik meg. A meglévő berendezések cseréjére során 3 194 db LED és 5 db gázkisülő technológiájú világítótest kerül felszerelésre.

A fejlesztések a következő településrészekben valósulnak meg: Csács, Gólyadombi lakópark (Kaszaháza), Jánkahegy, Kertváros (északi), Nagy forgalmú utak, Ola, Páterdomb, Vizslapark, Vorhota. Az érintett utcák tételes listája a Polgármesteri Hivatal városüzemeltetési osztályán megtalálható.

A fejlesztés eredményeként elérhető energia megtakarítás: 51%

Projekt elszámolható összköltsége 581.631.193,- Ft a támogatás mértéke a projekt elszámolható összköltségének 85%-a, de legfeljebb 494.386.514,- Ft.

Megújuló Energia Stratégia

Az Integrált Településfejlesztési Stratégia részdokumentumaként elkészült a város megújuló energia stratégiája, amely az alábbi prioritásokat tűzte ki fő céljául:

- Zalaegerszeg energiaigényének, és az energetikai kiadások városból való kiáramlásának 36 %-kal való csökkentése révén a környezet- és klímavédelem és a zöldgazdaság erősítése
- Zalaegerszeg energiafüggőségének a csökkentése, az ellátás-biztonság javítása

- A környezet védelme és az életminőség és komfort emelése
- Zalaegerszeg vonzó, fenntartható zöld városi imázsa kialakítása

Városi cégek környezetvédelmi és energiatakarékos beruházásai

2012-ben megalakult az Energia Klub, amely havonta-kéthavonta előadásokat tart, illetve tartat energiatakarékos megoldásokkal kapcsolatban. Ilyen előadások történtek a geotermikus energia, a biomassza, illetve a napelemes energia hasznosítások témájában.

Zalaegerszeg város területén több vállalkozás is végrehajtott már környezetvédelmi célú beruházásokat, például a Zalavíz Zrt., Zala Volán Zrt, Hotel Arany Bárány, Autó Fatér Autókereskedés és Szerviz, 3B Hungária Kft, Forest Hungary Kft.

2014. márciusában átadták a Forest Hungary Kft. napenergia parkját. Az energiatakarékosságot és a környezetvédelmet szolgáló napelemes rendszert mintegy 53 millió forintból építette ki a cég. A városban itt épült ki a legnagyobb napelem park, és ez a beruházás kapcsolódik Zalaegerszeg ököváros programjához.

Faapríték

Az önkormányzat 2012-ben sikeresen szerepelt a Belügyminisztérium kazánkorszerűsítési pályázatán, amely a közintézmények gáztüzelésű kazánjainak lecseréléséhez és faaprítékkal működő berendezések üzembe állításához nyújtott támogatást.

A 9,5 milliós támogatásból a bazitai és a ságodi óvodát szereltük fel új, 60 %-os megtakarítással működő kazánokkal, amelyeket az erdőtisztításból származó fahulladékkal látunk el.

II.3. KÖRNYEZETI CÉLOK

II.3.1. Környezeti elemek védelme

II.3.1.1. Föld védelme

A talaj, föld védelme érdekében a termelési és fogyasztási célú mezőgazdasági rendszert össze kell hangolni a környezetvédelemmel.

Az agrár-környezetvédelmi program segítséget nyújt a természeti erőforrások (talaj) védelmében, valamint a fogyasztásra illetve felhasználásra kerülő termékek minőségbiztosításában.

A program célja a termelési és fogyasztási célú, illetve megújuló energiaforrás céljára termesztett biomassza mezőgazdasági rendszerének összehangolása, ezért **megvalósítása folyamatos**. Az alábbi főbb tevékenységekre terjed ki:

Az erdészeti és szántóföldi területek, különböző célú hasznosítása során az egyensúly megteremtése, a biomassza energetikai célú kiaknázása összehangolva a többi hasznosítási formával, lehetőség szerint ökológiai gazdálkodással.

II.3.1.2. Víz védelme

Napjainkban a víz értéke egyre jobban növekszik. A felszíni és felszínalatti vízkészlet minősége az elmúlt évtizedekben folyamatosan romlott. A víz mint környezeti elem védelme alatt, felszíni és felszín alatti vizek tekintetében beszélhetünk.

A felszín alatti vizek védelmét főként a fenntartható vízgazdálkodási-, és vízbázisvédelmi feladatok szolgálják. A felszín alatti vizek védelmével kapcsolatos programpontok a *II.2.5. pont* alatt ismertetésre kerültek.

III.3.1.3. Levegő védelme

Az Önkormányzat fő célkitűzései közé tartozik a lakosság egészséges környezethez való jogának biztosítása, amelynek egyik fő szempontja a jó levegőminőség, az emberi egészséget és a környezetet veszélyeztető légszennyezettség kialakulásának megelőzése.

A fűtések káros hatásának csökkentése érdekében alternatív energiaforrások alkalmazását kell szorgalmazni. Az ehhez kapcsolódó feladatokat a II.2.7. célhoz kapcsolódó programok esetében került részletezésre.

A közlekedés káros hatásának csökkentése érdekében kitűzött célokat és programokat a II.2.4. fejezet ismerteti.

III.3.2. Tájvédelem, élővilág-védelem

A város és környéke gazdag természetes és természetközeli élőhelyekben. Hazánk természeti értékeinek hosszú távú megóvása szempontjából létfontosságú, hogy értékes védendő területeink a Natura 2000 hálózat részei és ezáltal olyan európai szintű jogi és anyagi eszközökhöz juthatnak, melyek az eddigieknél hatékonyabb megoldást biztosítanak. A Natura 2000 területek kezelésének, fenntartásának rendszere egyre nagyobb fontossággal bír, a jövőben az önkormányzatoknak várhatóan jelentős szerepet kell vállalniuk e tekintetben.

A Natura 2000 területeket a továbbiakban is lehet hasznosítani, de kizárólag az ökológiai adottságaiknak megfelelő módon.

Cél a Natura 2000 területek természeti értékeinek megőrzése, fenntartható hasznosítása, melynek érdekében az alábbi feladatokat kell elvégezni:

Folyamatos feladat a helyi védettséget élvező természeti értékek, az országos jelentőségű természetmegőrzési területek (Natura 2000) Csácsi-erdő (HUBF20053), Felső Zala-völgy (HUBF 20047), Alsó Zala-völgy (HUBF20037) közigazgatási területre eső részei esetében kiemelt jelentőségű a folyamatos értékmegőrzés, a zavartalanság biztosítása, a rongálókkal szemben szabálysértési eljárás megindítása.

III.3.2.1. Zöldterületek fenntartása, védelme, fejlesztése

Zalaegerszeg zöldfelületi rendszere országos szinten is kiemelkedő. A város feladata már nem a mennyiségi, mint inkább a minőségi fejlesztés.

A város, jelenleg is futó, a 2010-2015-os évre elfogadott Zöldfelületi stratégiával rendelkezik. Végrehajtása, illetve aktualizálása az éves költségvetés tervezése alapján történik.

Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Közgyűlése ZMJVK 108/2010. sz. határozatával elfogadta Zalaegerszeg Zöldfelületi Stratégiáját, amelyhez kapcsolódóan ZMJVK 200/2013. (XI.21.) sz. határozatával döntött a 2014. évi Cselekvési Tervről. A 2014. évi költségvetésben a Cselekvési terv megvalósítására 10,6 MFt összegű fedezet áll a rendelkezésre, amely az alábbiak szerint alakul:

ssz.	cél megnevezése	projekt	rövid leírás	becsült érték
1.	A városközpont zöldfelületeinek érték-megőrző fenntartása, megújítása	Keresztury tér növényállományának revitalizációja és érték-megőrző fenntartása	Időszerű a tér növényállományának a revitalizációja. Növény-egészségügyi, esztétikai, városökológia és gazdaságossági szempontokat mérlegelve szükséges a növényállomány cseréje, pótlása.	300 eFt
2.		Belváros cserjefelületeinek	A belváros színes, virágos növényállományának érték-megőrző fenntartása, a kialakított ágyások	2000 eFt

		revitalizációja és érték-megőrző fenntartása	időszakos megújítása, bővítése színes, változatos egynyári virágokkal, rózsákkal történő beültetése. A növényzet revitalizációján túl szükséges a zöldfelületek tavaszi tápanyag utánpótlása és az ágyásokat takaró fenyőkéreg pótlása. Továbbá újabb zöldfelületek bekapcsolása a belvárosi virágosítási programba.	
3.	A város középületeinek környezetének rendezése	Göcseji Falumúzeum:	A Falumúzeum előtti terület (fogadó rész, parkoló környezete) rendezése az elkerülő út megépítése után indokoltá válik. A fogadó tér környezetét mind funkcionálisan, mind esztétikailag szükséges a burkolatok és a zöldfelületek megújítása. A tehermentesítő út építése várhatóan 2014. márciusában indul és a tervezett befejezési határidő 2014. szeptember 30., a parkosítási munkáknak ehhez kell igazodni.	1.000 eFt
4.		Városi strand előtti zöldfelület rendezése	A városi strand Ady E. utca felőli főépülete előtt lévő zöldterület a rendezési terv szerint közparkként szerepel, azonban jelenleg a strand területének jogi határain belül található. Előzők alapján szükséges a szabálytalan, balesetveszélyes parkoló megszüntetése és a területen a rendezési terv szerinti parkot kialakítani.	1.000 eFt
5.	Zöldfelületek, közparkok használati értékének növelése	Május 1. liget	A rendszeres parkgondozási munkákon túl szükségessé vált a liget megújítása - az elöregedett növények és az elhasználdott parki elemek cseréje, a burkolt felületek állagjavítása - és a fejlesztés is a parkban. A park speciális elhelyezkedése és szerkezete miatt, rendkívül kedvező adottságokkal rendelkezik egy meghitt hangulatú, több korosztály használati igényét kielégítő zöldfelületi egység kialakítására.	1.500 eFt
6.	Lakóterületi zöldfelületek kialakítása és a meglévők revitalizációja	Ságodi településrész Fakopáncs-Csillagfény sarok	A meglévő közösségi park és játszótér további elemekkel való fejlesztése javasolt oly módon, hogy a kisgyermekes korosztály játékgényét bővítsük. Hinta, játékok telepítése és a lakosság által egyeztetett növények ültetése tervezett.	500 eFt
7.		Kertvárosi régi rönk játszótér felújítása	A meglévő alacsony használati és esztétikai értékű eszközök cseréje és a növényállomány megújítása javasolt (Erkel F. u játszótér vagy Balassi park vagy Liszt park, az állapotfelméréstől függően). A park komplex kialakítása érdekében a pihenő funkciót szolgáló köztéri bútorok telepítése indokolt.	1000 eFt
8.	Fasorok megújítása	Mártírok útja	A meglévő, megmaradó növények között a hársfa dominál. Így ehhez alkalmazkodtunk. A csonkolt fák mindenütt lecserélendők, az	1.500 eFt

			időközben csonkolás után felnövesztettek pedig kezelendők. Térkövezett zöld (75. sz), illetve parkolóval elfoglalt fahely (Zelka) itt is található. Kisfaludy utcától délre mind csonkolt. Tuskókiásással a régi fahelyek is „visszafoglalhatók”. Kivágás: Csonkolt hárs (48), ecetfa 3 db, csonkolt ostorfa déli részen főleg (14). A tervezett hársfa: Tilia cordata „Savaria” felfelé törő, sudaras koronájú, egyenes törzsű fa, magyar szelekció.	
9.	Zöldfelületi intézmények növényállományának fejlesztése	AquaCity	Annak érdekében, hogy a kiemelt turisztikai célpont számító fürdőlétesítmény fogadótere a jövőben is színes, virágos képpel fogadja a látogatókat, szükséges a fürdő bejárata előtt kialakított ágyások megújítása színes, változatos egynyári virágokkal.	500 eFt
10.	Oktatási, nevelési intézmények udvarainak fejlesztése	Zalaegerszegi Belvárosi I. számú Óvoda Ságodi Telephelye	Az óvoda kertjeinek megújítása a szakmai irányelvek figyelembevételével az eszközök modernizálásával, és a növényállomány megújításával javasolt.	1000 eFt
11	Önerős zöldfelület kialakítás támogatása	Növénybeszerzés, virágföld biztosítása	Önerős lakossági zöldfelület kialakítási kezdeményezések, környezetszépítő tevékenységek támogatásához növényzet, virágföld biztosítása.	300 eFt

A következő pályázati időszakra Zalaegerszeg MJV által leadott projektsomagokban az előzőekben ismertetettek túl, többek közt az alábbi közterületeket érintő fejlesztések találhatóak:

- Gyalogosbarát és élményközpontú belváros (pl.: Kazinczy tér forgalomcsillapítása, zöldterület növelése)
- 5 helyszínes rekreációs és ökoturisztikai célú infrastruktúra fejlesztés (Vizslapark, Gébárti tó, Alsóerdő, Csácsi erdő, Zala part)

A Vizslapark funkcióbővítéséhez már kiírtuk a kertépítészeti ötletterv pályázatot, amelynek keretében 3 táj- és kertépítő „műhelyt” hívtunk meg.

A feladat a jelenlegi park kialakításának komplex építészeti, kertépítészeti és közlekedési felülvizsgálata volt, a szükségesnek tartott közlekedési, téralakítási, növénykiültetési beavatkozások részletes ismertetésével. Célunk, hogy a koncepció széles körű bemutatásával hozzájáruljunk a lakosság környezeti-zöldfelületi tudatformálásához, és felhívjuk a figyelmet környezetünk értékeinek megőrzésére és gyarapítására.

A szakembereket az alábbi funkciók lehetőségének vizsgálatára kértük fel:

- játszótér kisgyermek korosztály számára
- felnőtt játszótér parkfitness eszközökkel
- meglévő sportpálya fejlesztése
- kutya futtató/játszótér
- szoborpark
- időszakos szabadtéri vendéglátás
- szociális létesítmény - ivókút
- színpad, nézőtér
- kortárs művészeti irányok bemutatása (graffiti, land art, stb)

III.3.3. Területek rehabilitációja

III.3.3.1. Szennyezett területek rehabilitációja

Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzatának a KEOP konstrukció keretében lehetősége nyílt a Búslakpusztai bezárt hulladéklerakó által okozott szennyezés megszüntetésére. A KEOP 2.4.0/B kétfordulós pályázati konstrukció során első körben beadásra került az előkészítési szakaszra az első forduló pályázat, még a 2010. évben. Az első forduló pályázat sikeresen támogatást nyert, így az erre vonatkozó Támogatási Szerződés 2011. március hónapban aláírásra kerülhetett, ennek eredményeként az Önkormányzat Európai Unió támogatásból összesen 36.837.500,- Ft nyert, mely 100%-os támogatási intenzitást jelentett. Ebben az előkészítési szakaszban kellett a megvalósításra vonatkozó terveket elkészíteni és a szükséges engedélyeket beszerezni, majd ezek birtokában a második forduló pályázatot beadni a megvalósítás/kivitelezési szakaszra vonatkozóan. Az előkészítési szakasz sikeresen lezárult a tervek, szükséges engedélyek rendelkezésre állnak.

A második forduló pályázat 2012.12.21-én beadásra került és támogatói döntésben részesült 2013.06.07-én. A pályázatra vonatkozó Támogatási szerződés 2013.07.15-én mindkét fél által aláírásra került. Ennek eredményeként az Önkormányzat a kivitelezéshez és a megvalósításhoz szükséges egyéb feladatok (pl: kötelező tájékoztatás, projektmenedzsment, műszaki ellenőr) elvégzéséhez szükséges költségek tekintetében ismét 100%-os Unió támogatásban részesül, mely a megvalósítási szakaszra összesen az Önkormányzat számára 758.465.485,- Ft-ot jelent.

A megvalósítási szakaszban a projektmenedzsmenti, műszaki ellenőri közbeszerzési eljárásokat lefolytattuk, a szerződéskötés megtörtént, a kivitelezői feladatok ellátására vonatkozó közbeszerzési eljárás decemberben elindult. Ez az eljárás 2014. március elejére befejeződött, így a tényleges kivitelezői munkálatok megkezdődtek. A nyertes kivitelező a BSZAG Konzorcium (Békés Drén Kft. vezetésével), az előlegbekerők kifizetése folyamatban van, valamint az I. részszámlák benyújtására 2014. augusztus második felében került sor, ezt követően havi gyakorisággal történik a számlázás. Az építés az idei évben megvalósul, a próbaüzem 2015. évre húzódik át.

A tényleges kivitelezői munkálatok során az alsó szigeteléssel és csurgalékvíz elvezetéssel nem rendelkező dombépítései települési szilárd hulladéklerakóban a további szennyezés megakadályozás érdekében főbb lépésekben összefoglalva az alábbi kivitelezési munkálatok fognak megtörténni:

- Terület-előkészítő munkák
- Lokalizációs rendszer kiépítése
 - o Passzív kezelőfal építése
 - o Aktív kapuk aknáinak kiépítése, szűrőtöltetek telepítése, kezelt vizet elszivattyúzó rendszer kiépítése
 - o Aktív kapuk előtti vízgyűjtő rendszer (kavicscölöpök) kiépítése
 - o Kezelt vizet elvezető rendszer kiépítése (puffertároló, nyeletődrén, szikkasztókutak, ferde fűrásban kialakított nyeletődrén, vezetékrendszer)
 - o Kármentesítési monitoring rendszer kiépítése
- Próbaüzem
- Lokalizációs rendszer kiépítése során keletkező hulladékok kezelése
- Műszaki átadás-átvétel, lokalizáció megvalósulásának lezárása
- Terület helyreállítása

Ezek a munkálatok eredményeképpen megszűnik a környezet további szennyezése

III.5. TOVÁBBI CÉLOK, PROGRAMELEMEK TELJESÜLÉSE

Az egyes beruházások, fejlesztések tervezése és megvalósítása során a fenntarthatósági érdekeknek érvényesülnie kell.

A város több stratégiai dokumentummal rendelkezik és több dokumentum, pl. a Local Agenda 21 Program, Integrált Településfejlesztési Stratégia (ITS) elkészült. 2014-től az ITS középtávú fejlesztési program egyben a város rendezési tervének alapidokumentuma is, vagyis tényleges hatást gyakorol a mindennapok fejlesztési tevékenységére.

A stratégiai dokumentumok kidolgozása során fontos szempont volt, hogy azok célkitűzései kölcsönösen támogassák egymást. Már a tervezés fázisában gondot fordítottunk arra, hogy a környezeti (fenntarthatósági) szempontok megjelenjenek és a stratégiákba beépüljenek.

A Városfejlesztési, Üzemeltetési és Tervezési Bizottság 98/2014. sz. határozatával Zalaegerszeg város környezetvédelmi programjának végrehajtásáról, a 2015. évi cselekvési terv meghatározásáról szóló tájékoztatót egyhangúlag- 8 igen szavazattal - elfogadásra javasolta a közgyűlésnek.

A Szociális, Egészségügyi és Esélyegyenlőségi Bizottság 86/2014. sz. határozatával – 8 igen, egyhangú szavazattal – az előterjesztést közgyűlési tárgyalásra alkalmasnak tartja.

A Gazdasági Bizottság 134/2014. számú határozatával az előterjesztést 12 igen, egyhangú szavazattal közgyűlési tárgyalásra alkalmasnak tartja.

Kérem a Tisztelt Közgyűlést, hogy Zalaegerszeg város környezetvédelmi programjának 2015. évi Cselekvési tervét és a város környezetvédelmi programjának végrehajtásáról szóló tájékoztatót szíveskedjen elfogadni.

Zalaegerszeg, 2014. szeptember 11.

Gyutai Csaba
polgármester

